

УДК 351+354:330.522.4

Твердохліб Олександр

ORCID iD 0000-0002-1502-2937

E-mail: osio@i.ua

Подобєд Ігор

ORCID iD 0000-0001-6779-2717

E-mail: ipodobed21@gmail.com

МАТЕРІАЛЬНІ РЕЗЕРВИ ЯК ЕКОНОМІЧНИЙ КОМПОНЕНТ РЕСУРСНОГО МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

[https://doi.org/10.33269/2618-0065-2021-4\(10\)-116-128](https://doi.org/10.33269/2618-0065-2021-4(10)-116-128)

Анотація. Сучасне лабільне середовище потребує розробки дієвих механізмів запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій. Ефективні заходи запобігання беззаперечно здатні попередити значну кількість надзвичайних ситуацій природного, техногенного та іншого характеру. Злагоджені дії під час ліквідації наслідків збережуть життя та зменшать наслідки такої ситуації. У цьому процесі важливою складовою виступає матеріальне забезпечення, адже недостатня кількість та якість матеріальних запасів знижують результативність заходів з реагування на надзвичайні ситуації та призводять до збільшення втрат і тривалості дій з подолання їх наслідків. Проблемні питання економічного характеру, які виникають під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, потребують перегляду ресурсного механізму державного управління в системі цивільного захисту України.

У запропонованій статті розглянуто поняття ресурсного механізму державного управління у сфері цивільного захисту населення і територій, матеріальних резервів, їх види. На підставі аналізу визначень, запропонованих провідними науковцями, удосконалено та сформовано авторське визначення понять «механізм управління» та «ресурсний механізм державного управління у сфері цивільного захисту населення і територій». Встановлено, що цей механізм, зокрема, передбачає забезпечення наявності матеріальних ресурсів через призму вимог до формування, накопичення, зберігання та відчуження матеріальних резервів всіх рівнів з метою ефективної ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій. Досліджено основні відмінності оновлених Методичних рекомендацій щодо створення та використання матеріальних резервів для запобігання виникненню і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, що застосовуються Державною службою України з надзвичайних ситуацій з 2020 року, від попередніх, які були чинними з 2017 року. На підставі аналізу законодавчих вимог щодо

формування та використання матеріальних резервів запропоновано ключові заходи, яких необхідно вжити задля забезпечення сталого розвитку економіки в умовах надзвичайних ситуацій. Представлений науковий доробок уміщує дослідження заходів з удосконалення ресурсного механізму державного управління системою цивільного захисту України.

Ключові слова: Державна служба України з надзвичайних ситуацій, державне управління, матеріальні резерви, надзвичайна ситуація, ресурсний механізм, цивільний захист.

Постановка проблеми. Процеси й напрями реформування Державної служби України з надзвичайних ситуацій (далі – ДСНС) та її підрозділів залежать від багатьох чинників, з-поміж найважливіших із яких виокремлюється економічний. Саме рівень економічного розвитку країни безпосередньо впливає на ресурсне забезпечення ДСНС, а отже й визначає її потенційні можливості щодо виконання законодавчо закріплених функцій.

Економічний розвиток України нині знаходиться під впливом значної кількості негативних чинників, таких як пандемія COVID-19, ведення гібридної війни на Сході України, глобальне протистояння провідних країн світу та інших, наслідками яких є чи можуть потенційно становити загрози виникнення й розповсюдження надзвичайних ситуацій різного походження та характеру. Сукупні розміри прямих і опосередкованих втрат від вражаючих факторів, що є наслідками надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру, з кожним роком зростають і фактично виснажують людські та бюджетні ресурси. Зазначені втрати є наслідком недосконалих процесів формування, накопичення, зберігання, використання та відчуження матеріальних ресурсів. Проблемні питання, які виникають під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій (зокрема економічного характеру) потребують перегляду ресурсного механізму державного управління в системі цивільного захисту України, що вже має тривалу в часі усталену традицію.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Загалом дослідженням особливостей державного управління у сфері цивільного захисту займалися вітчизняні вчені, у публікаціях яких сформовано базові засади цього напрямку державного

управління, зокрема на увагу заслуговують праці М. Андрієнка [1], П. Волянського [2], Т. Кришталь [3], В. Тищенко [4] та інших.

Так, М. Андрієнко досліджував механізми державного управління сферою пожежної безпеки України, визначивши ключові перепони, що стоять на шляху розвитку вказаної сфери, та запропонувавши принципово нові підходи до державного управління сферою пожежної безпеки [1].

П. Волянський, С. Гур'єв, О. Соловйов та А. Терент'єва у монографії представили результати досліджень теоретичних основ управління в умовах надзвичайної ситуації; вони узагальнили визначення, принципи та заходи цивільного захисту, структуру системи управління у надзвичайних ситуаціях та охарактеризували комплекс заходів з оперативного управління ліквідацією наслідків надзвичайної ситуації [2].

Аналіз державного регулювання діяльності у сфері цивільного захисту та представлення на його підставі авторських складових відповідного механізму здійснено Т. Кришталь [3].

В. Тищенко дослідив структуру державного управління у сфері цивільного захисту України, провівши розрахунки щодо оцінювання альтернативних структур системи цивільного захисту [4]. Л. Жуковою розроблено механізми побудови ефективної функціонально-структурної моделі державного управління у сфері цивільного захисту в Україні з урахуванням сучасних потреб суспільства [5].

Аналіз досліджень з проблематики державного управління сферою цивільного захисту надає можливість стверджувати, що ресурсний механізм державного управління сферою цивільного захисту в Україні залишається малодослідженим та потребує детального розгляду через декомпозицію його компонентів, серед яких визначаємо компонент матеріальних резервів.

Мета статті. Дослідження заходів з удосконалення ресурсного механізму державного управління системою цивільного захисту України, що передбачає: розгляд базових дотичних понять у взаємозв'язку із поняттям матеріальних резервів, їх видів; проведення порівняльного аналізу чинних законодавчих вимог щодо формування та використання

оперативного матеріального резерву; виокремлення ключових заходів, яких необхідно вжити задля забезпечення сталого розвитку економіки за надзвичайних ситуацій в сучасних умовах України.

Методи дослідження. В основу дослідження було покладено комплекс наукових методів (емпіричних і теоретичних), які в підсумку надали можливість досягти означеної мети та загалом дозволили підтвердити вихідні припущення. З-поміж емпіричних методів використані спостереження за досліджуваною системою, контент-аналіз нормативної та іншої документації, порівняння, опис, узагальнення і класифікація, елементи методу моделювання для виокремлення й унаочнення предмета дослідження. Задля розгляду системи у цілому, а також її складових було використано методи теоретичних досліджень – аналізу та синтезу, системний метод. У процесі дослідження також використано методи ідеалізації, формалізації, абстрагування, а також частково дедукції та індукції, що відображено у запропонованих висновках і рекомендаціях за підсумками проведеного дослідження.

Виклад основного матеріалу. Здійснення державного управління в загальному вигляді передбачає застосування комплексу механізмів, зокрема організаційного, правового, ресурсного тощо. Що ж являє собою механізм управління? У економічній енциклопедії *механізм управління* трактується як свідомо організований, цілеспрямований та активний вплив різних суб'єктів управління на процес розвитку та функціонування суспільного способу виробництва, окремих його ланок [6]. У навчальному посібнику колектив авторів (Н. Нижник та О. Машков) визначають *механізм управління* як складову частину системи управління, що забезпечує вплив на фактори, від стану яких залежить результат діяльності управлінського об'єкта [7, с. 37].

Вказані визначення є схожими та відображають здебільшого вплив, тому вважаємо за необхідне уточнити сутність поняття «механізм управління», яким ми послуговуватимемося надалі, виклавши його в такому

формулюванні: *механізм управління* – це багатогранна категорія, яка передбачає наявність значної кількості внутрішніх складових процесу, які у взаємодії приводять його в дію задля досягнення поставлених цілей управління. А ресурсним механізмом управління є забезпечення органами управління їх власного впливу на процес формування, накопичення, зберігання, використання та відчуження ресурсів (матеріальних, фінансових, інформаційних, трудових), які у взаємодії забезпечують можливість реалізації управлінських дій з метою досягнення цілей діяльності організації, системи тощо.

Відтак, *ресурсний механізм державного управління у сфері цивільного захисту населення і територій* передбачає вплив органів управління на процес формування, накопичення, зберігання, використання та відчуження ресурсів (матеріальних, фінансових, інформаційних, трудових), які у взаємодії здатні забезпечити попередження та ліквідацію наслідків надзвичайних ситуацій (рис. 1).



Рисунок 1 – Економічний компонент ресурсного механізму державного управління у сфері цивільного захисту

Джерело : авторська розробка

До економічного компонента ресурсного механізму державного управління у сфері цивільного захисту населення і

територій можна віднести фінансові та матеріальні ресурси. А тому в представлений статті ми розглядатимемо особливості формування та використання матеріальних ресурсів як економічного компонента ресурсного механізму державного управління у сфері цивільного захисту.

Матеріальні ресурси, спрямовані на запобігання і ліквідацію наслідків надзвичайних ситуацій, накопичуються у створених матеріальних резервах [8]. Згідно з постановою Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку створення та використання матеріальних резервів для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій” від 30.09.2015 № 775 *матеріальний резерв* є запасом будівельних і пально-мастильних матеріалів, лікарських засобів та виробів медичного призначення, продовольства, техніки, технічних засобів та інших матеріальних цінностей, призначених для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, надання допомоги постраждалому населенню, проведення невідкладних відновлювальних робіт і заходів [9].

В Україні з 1997 року створено державний матеріальний резерв (рис. 2), який є запорукою того, що у кризових умовах будь-якого походження заходи з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій будуть забезпечені необхідними ресурсами. При цьому виокремлюється ще й мобілізаційний резерв – запаси матеріально-технічних та сировинних ресурсів, призначених для забезпечення розгортання виробництва військової та іншої промислової продукції, ремонту військової техніки та майна в особливий період, розгортання у воєнний час робіт з відновлення залізничних та автомобільних шляхів, морських та річкових портів, аеродромів, ліній і споруд зв’язку, газо-, нафтопродуктопроводів, систем енерго- і водопостачання для організації безперебійної роботи промисловості, транспорту і зв’язку, надання медичної допомоги [10].

Окрім того, з метою забезпечення запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, надання термінової невідкладної допомоги постраждалому населенню у відповідній галузі економіки та надання термінової допомоги

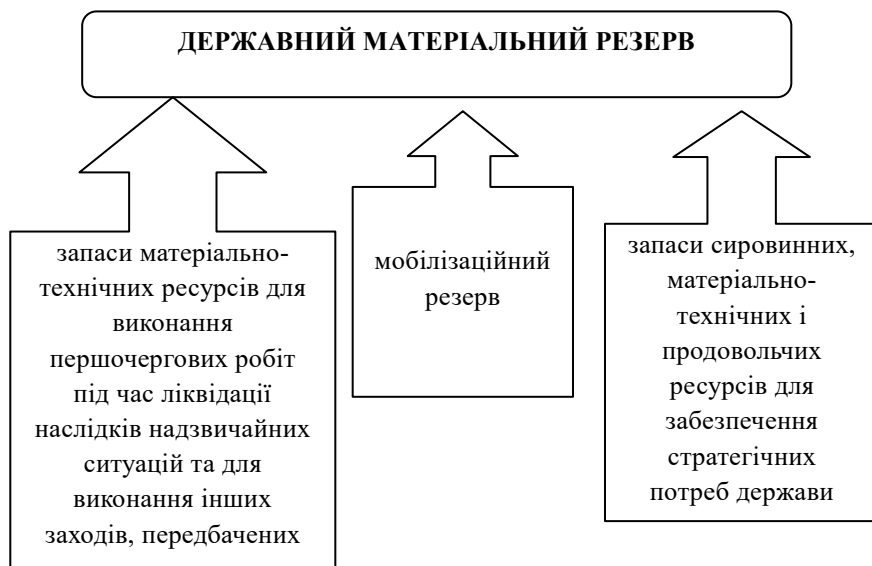


Рисунок 2 – Складові державного матеріального резерву України

Джерело : Складено автором на підставі [10].

постраждалому населенню в рамках окремої території чи регіону, проведення невідкладних відновлювальних робіт на певному об'єкті відповідно до статті 98 Кодексу Цивільного захисту України створюються оперативний, відомчий, регіональний, місцевий та об'єктовий матеріальні резерви. Фінансування створення та обслуговування оперативного матеріального резерву здійснюється за рахунок державного бюджету через ДСНС; більше того, воно може здійснюватися за рахунок інших добровільних асигнувань із не заборонених законодавством джерел.

У 2017 році ДСНС України були розроблені та затверджені Методичні рекомендації щодо створення та використання матеріальних резервів для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій (схвалені науково-технічною радою Українського науково-дослідного інституту цивільного захисту 29.06.2017, протокол № 6). Окрім того, створення, утримання та поповнення матеріального резерву ДСНС донедавна регламентувалося Положенням про оперативний матеріальний

резерв ДСНС для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та надання термінової невідкладної допомоги постраждалому населенню, яке на підставі висновків Міністерства юстиції України (лист від 17.09.2020 № 41503/66335-61-20/10.1.2) втратило чинність.

З метою визначення основних положень щодо створення, зберігання, поповнення, використання матеріальних резервів усіх рівнів (крім державного) для запобігання виникненню надзвичайних ситуацій і ліквідації їх наслідків та підвищення рівня захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій у 2020 році ДСНС розроблено оновлені Методичні рекомендації щодо створення та використання матеріальних резервів для запобігання виникненню надзвичайних ситуацій і ліквідації їх наслідків (далі – Рекомендації) [11].

Відповідно до Рекомендацій задекларовано необхідність створення матеріального резерву засобів зв'язку незалежно від характеру походження надзвичайної ситуації, що є дуже важливою умовою в сучасних умовах розвитку інформаційно-телекомунікаційних систем і технологій.

Важливим питанням є моніторинг термінів придатності та необхідності поновлення складових матеріальних резервів. Терміни зберігання мають відслідковувати відповідальні працівники за зберігання резервів та ініціювати за 3–4 місяці до кінцевих термінів зберігання звернення до компетентних органів для проведення відповідних (лабораторних) випробувань матеріальних цінностей та подовження їх строку споживання/експлуатації. Відповідальність за поновлення матеріальних резервів теж покладено на суб'єкта господарювання, який повинен передбачати необхідність придбання матеріальних цінностей під час формування бюджетних запитів та паспортів бюджетних програм для забезпечення своєчасного фінансування видатків з державного бюджету або фінансових планів.

Одним із напрямів використання матеріальних цінностей є задоволення поточних потреб на підставі рішення керівників, які управляють організацією, що створила такий резерв, або ж реалізуються з дотриманням положень законодавства України.

Виручка від реалізації матеріальних запасів спрямовується на оновлення аналогічних складових матеріального резерву.

Напрями використання коштів резервного фонду державного бюджету та місцевого бюджету і процедура виділення коштів резервного фонду відповідного бюджету та звітування про їх використання регламентуються постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку використання коштів резервного фонду бюджету» від 29.03.2002 № 415. Інші постанови: «Про затвердження Порядку списання об'єктів державної власності» від 08.11.2007 № 1314 урегульовують особливості списання об'єктів державної власності, а саме об'єктів незавершеного будівництва, основних фондів, інших необоротних матеріальних активів; “Про затвердження Порядку відчуження об'єктів державної власності” від 06.06.2007 № 803 – механізм та способи відчуження об'єктів державної власності.

На рівні організації контроль керівником за створенням, поновленням, використанням матеріальних цінностей і тим самим забезпеченням належного стану матеріального резерву має здійснюватися із застосуванням системи внутрішнього контролю [12]. Зазначене забезпечить з чіткою послідовністю дотримання положень згаданих вище нормативно-правових актів, а відтак і належне функціонування матеріального резерву. В нашому випадку – функціонування матеріальних резервів.

Оскільки процедури як внутрішнього, так і зовнішнього контролю потребують удосконалення, нині на практиці фактичні обсяги матеріальних запасів не відповідають встановленим нормам, поширеними є випадки використання цінностей матеріального резерву не за цільовим призначенням, наявність протермінованих продуктів харчування і матеріалів, неналежні умови їх зберігання тощо.

Підтвердженням зазначеному вище є звіт Рахункової Палати України за 2019 рік. Так, за підсумками аудиту ефективності управління матеріальними цінностями державного матеріального резерву виявлено низку порушень і недоліків, які негативно вплинули на процес управління матеріальними цінностями державного матеріального резерву на загальну суму 652,7 млн гривень. Крім того, з порушенням

вимог Закону України «Про державний матеріальний резерв» та Інструкції про оформлення операцій з матеріальними цінностями державного матеріального резерву до державного резерву закладалися матеріальні цінності без належного підтвердження якості. Таких операцій здійснено на загальну суму 318,4 млн гривень [13]. Незадовільний фактичний стан матеріальних резервів беззаперечно призведе до неможливості вчасного забезпечення або неналежного забезпечення реалізації заходів із запобігання чи ліквідації наслідків в умовах надзвичайних ситуацій.

Висновки та напрями подальшого дослідження.

Задля покращення стану матеріальних резервів з метою реалізації органами управління ресурсного механізму державного управління у сфері цивільного захисту необхідно:

- посилити контроль за створенням, поповненням, зберіганням, використанням (відпуском) відомчих, регіональних та місцевих і об'єктових матеріальних резервів;

- організувати якісний контроль за веденням бухгалтерського і статистичного обліку операцій із матеріальними резервами з метою недопущення їх нецільового використання, продажу матеріальних цінностей цих резервів за заниженими цінами, порушенням порядку їх списання, використання або ж проведення щорічних інвентаризацій лише за формальними ознаками тощо;

- посилити вимоги до відповідальних органів та суб'єктів господарювання щодо більш детального відбору підприємств, які здійснюють зберігання матеріальних цінностей з матеріальних резервів;

- забезпечити навчання та періодичне підвищення кваліфікації працівників, які відповідальні за збереження матеріальних цінностей відповідних матеріальних резервів.

Реалізація вказаних пропозицій забезпечить беззаперечний ефект у вигляді удосконалення ресурсного механізму державного управління у сфері цивільного захисту і тим самим сприятиме посиленню економічної безпеки територій та регіонів України в умовах надзвичайних ситуацій.

Ідентифікація шляхів удосконалення контролю за формуванням, використанням відомчих, регіональних

(місцевих) і об'єктових матеріальних резервів є ключовим серед напрямів подальших досліджень за означеною тематикою.

Список використаних джерел

1. Андрієнко М. В. Механізми державного управління сферою пожежної безпеки в Україні : дис. д-ра держ. упр. : 25.00.02 / Класичний приватний університет. Запоріжжя, 2016. 458 с.
2. Волянський П. Б., Гур'єв С. О., Соловйов О. С., Терент'єва А. В. Кризовий менеджмент і принципи управління ризиками в процесі ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій : монографія. ид. 2-ге, виправ. та доповн. Київ : Парлам. вид-во, 2021. 432 с.
3. Кришталь Т. М., Пасинчук К. М. Питання державного регулювання діяльності у сфері цивільного захисту. *Право і суспільство*. 2014. Вип. 2 (2). С. 159–164.
4. Тищенко В. О. Удосконалення структури державного управління у сфері цивільного захисту України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2013. № 3. С. 79–82.
5. Жукова Л. А. Державне управління у сфері цивільного захисту в Україні: функціонально-структурний аспект: автореф. дис. ... канд. наук держ. упр. : 25.00.02 / Нац. акад. держ. упр. при Презид. Укр. Київ, 2007. 20 с.
6. Економічна енциклопедія: у 3 т. / відп. ред. С. В. Мочерний. Київ : Вид. центр “Академія”, 2001. Т. 2. 848 с.
7. Нижник Н. Р., Машков О. А. Системний підхід в організації державного управління : навч. посіб. Київ : Вид-во УАДУ, 1998. 160 с.
8. Кодекс цивільного захисту України : Закон України від 02.10.2012 № 5403-VI // База даних “Законодавство України” / Верх. Рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/5403-17> (дата звернення: 18.06.2021).
9. Про затвердження Порядку створення та використання матеріальних резервів для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій : постанова Кабінету Міністрів України від 30.09.2015 № 775 // База даних “Законодавство України” / Верх. Рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/775-2015-%D0%BF> (дата звернення: 28.06.2021).
10. Про державний матеріальний резерв : Закон України від 24.01.1997 № 51/97-ВР // База даних “Законодавство України” / Верх. Рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/51/97-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 01.07.2021).
11. Методичні рекомендації щодо створення та використання матеріальних резервів для запобігання виникненню і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій / Державна служба України з надзвичайних ситуацій : вебсайт. URL : <https://www.dsns.gov.ua/ua/Metodichni-rekomendaciyi-z-pitan-materialnih-rezerviv.html> (дата звернення: 01.07.2021).
12. Кравченко Ю. П. Внутрішній контроль – атрибут ефективного управління бюджетною установою Державної служби України з надзвичайних ситуацій. *Науковий вісник: державне управління*. 2020. № 3 (5). С. 101–109.
13. Звіт Рахункової Палати України за 2019 рік / Рахункова палата. URL : <https://rp.gov.ua/FinControl/FinReports/?id=150> (дата звернення: 29.06.2021).

References

1. Andriienko, M. V. (2016). *Mekhanizmy derzhavnoho upravlinnia sferoiu pozhezhnoi bezpeky v Ukraini* [Mechanisms of public administration in the field of fire safety in Ukraine]. *Doctor's thesis*. Zaporizhzhia: Klasychnyi pryvatnyi universytet [in Ukrainian].
2. Volianskyi, P. B., Huriev, S. O., Soloviov, O. S., Terentieva, A. V. (2021). *Kryzovyi menedzhment ta pryntsyipy upravlinnia ryzykamy v protsesi likvidatsii nadzvychainykh sytuatsii* [Crisis management and principles of risk management in the process of emergency response]. Kyiv : Parlam. vyd-vo, 2021 [in Ukrainian].
3. Kryshchal, T. M. & Pasynchuk, K. M. (2014). *Pytannia derzhavnoho rehuliuuvannia diialnosti u sferi tsyvilnoho zakhystu* [Issues of state regulation of activities in the field of civil protection]. *Pravo i suspilstvo – Law and society*, 2 (2), 159–164 [in Ukrainian].
4. Tyshchenko, V. O. (2013). *Udoskonalennia struktury derzhavnoho upravlinnia u sferi tsyvilnoho zakhystu Ukrainy* [Improving the structure of public administration in the field of civil protection of Ukraine]. *Investytsii: praktyka ta dosvid – Investments: practice and experience*, 3, 79–82 [in Ukrainian].
5. Zhukova, L. A. (2007). *Derzhavne upravlinnia u sferi tsyvilnoho zakhystu v Ukraini: funktsionalno-strukturnyi aspekt* [Public administration in the field of civil protection in Ukraine: functional and structural aspect]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Nats. akad. derzh. upr. pry Prezydentovi Ukrainy [in Ukrainian].
6. Mochernyi, S. V. (2001). *Ekonomichna entsyklopediia*. [Economic encyclopedia]. (2 Vols.). Kyiv : Vyd. tsentr “Akademiia” [in Ukrainian].
7. Nyzhnyk, N. R. & Mashkov, O. A. (1998). *Systemnyi pidkhid v orhanizatsii derzhavnoho upravlinnia*. [System approach in the organization of public administration]. Kyiv : Vyd-vo UADU [in Ukrainian].
8. *Zakon Ukrainy “Kodeks tsyvilnoho zakhystu Ukrainy” vid 02.10.2012 № 5403-VI* [Law of Ukraine “Code on Civil Protection of Ukraine” from October 2nd, 2012 Nr. 5403-VI]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/go/5403-17> [in Ukrainian].
9. *Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy “Pro zatverdzhennia Poriadku stvorennia ta vykorystannia materialnykh rezerviv dlia zapobihannia i likvidatsii naslidkiv nadzvychainykh sytuatsii”* [Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine “On approval of the Procedure for the creation and use of material reserves for the prevention and elimination of emergencies’ consequences”]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/go/775-2015-%D0%BF> [in Ukrainian].
10. *Zakon Ukrainy “Pro derzhavnyi materialnyi rezerv” vid 24.01.1997 № 51/97-VR* [Law of Ukraine “On the state material reserve” from January 24th, 1997 Nr. 51/97-VR]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/go/51/97-%D0%B2%D1%80> [in Ukrainian].
11. *Metodychni rekomendatsii shchodo stvorennia ta vykorystannia materialnykh rezerviv dlia zapobihannia vynyknenniu i likvidatsii naslidkiv nadzvychainykh sytuatsii* [Methodical recommendations on the creation and use of material reserves to prevent appearance and to eliminate emergencies’ consequences]. Retrieved from <https://www.dsns.gov.ua/ua/Metodichni-rekomendaciyi-z-pitan-materialnih-rezerviv.html> [in Ukrainian].
12. Kravchenko, Yu. P. (2020). *Vnutrishnii kontrol – atrybut efektyvnoho upravlinnia biudzhethnoiu ustanovoiu Derzhavnoi sluzhby Ukrainy z nadzvychainykh sytuatsii* [Internal control – an attribute of effective budgetary institution’s management of the State Emergency Service of Ukraine]. *Naukovyi visnyk: derzhavne upravlinnia – Scientific Bulletin: Public Administration*, 3 (5), 101–109.
13. *Zvit Rakhunkovoi Palaty Ukrainy za 2019 rik* [Report of the Accounting Chamber of Ukraine, 2019]. Retrieved from <https://rp.gov.ua/FinControl/FinReports/?id=150> [in Ukrainian].

MATERIAL RESERVES AS AN ECONOMIC COMPONENT OF THE RESOURCE MECHANISM OF PUBLIC ADMINISTRATION IN THE SPHERE OF CIVIL PROTECTION

Tverdokhlib Oleksandr, Podobied Ihor

Abstract. The modern labile environment requires development of effective mechanisms to prevent and eliminate the consequences of emergencies. Effective prevention measures are undoubtedly able to prevent a significant number of natural, man-made emergencies and emergencies of other origin. Coordinated actions while eliminating the consequences will save lives and reduce the consequences of such situation. In this process, an important component is material provision. As far as insufficient quantity and quality of material reserves reduces the effectiveness of emergency response measures and consequently leads to increase losses and the duration of actions in overcoming the consequences of such situations. Economics problematic issues that arise while eliminating the consequences of emergencies require a review of resource mechanism of public administration in the Ukrainian civil protection system. The given article deals with resource mechanism concept of public administration in the field of civil protection of the population and territories, of material reserves, their types. Based on the analysis of the scientists' definitions, the author's definition of the concepts "management mechanism" and "resource mechanism of public administration in the sphere of population's and territories' civil protection" has been improved and generated. It is substantiated that this mechanism in particular involves ensuring the availability of material resources through the prism of requirements for the forming, accumulation, storage and disposal of material reserves at all levels in order to ensure effective emergency response measures. The main differences between the updated Methodical recommendations on the creation and use of material reserves to prevent appearance and to eliminate emergencies' consequences, applied by the State emergency service of Ukraine since 2020, from the previous ones, which were in force since 2017, are investigated. Taking into consideration the analysis of legal requirements for the forming and use of material reserves the key measures that need to be taken to ensure sustainable economic development in emergencies are suggested. The presented scientific groundwork contains a study of measures to improve the resource mechanism of public administration in the Ukrainian civil protection system.

Key words: the State emergency service of Ukraine, public administration, material reserves, emergency, resource mechanism, civil protection.